

I. PHẦN ĐỌC HIỂU (6,0 điểm)

Đọc bài thơ sau:

À OI TAY MẸ<sup>(1)</sup>

- Bình Nguyên<sup>(2)</sup> -

Bàn tay mẹ chắn mưa sa<sup>(3)</sup>,  
Bàn tay mẹ chặn bão qua mùa màng.

*Vẫn bàn tay mẹ dịu dàng,  
À ơi này cái trắng vàng ngủ ngon.  
À ơi này cái trắng tròn,  
À ơi này cái trắng còn nằm nôi...*

Bàn tay mẹ thức một đời,  
À ơi này cái Mặt Trời bé con...

Ru cho mềm ngon gió thu,  
Ru cho tan đám sương mù lá cây.  
Ru cho cái khuyết<sup>(4)</sup> tròn đầy,  
Cái thương cái nhớ nặng ngày xa nhau.

Bàn tay mang phép nhiệm màu,  
Chắt chiu từ những dải dầu<sup>(5)</sup> đầy thôi.

Ru cho sóng lặng bãi bồi,  
Mưa không chỗ đột ngoại ngòi vá khâu.  
Ru cho đời nín<sup>(6)</sup> cái đau,  
À ơi... mẹ chẳng một câu ru mình.

(Thơ lục bát, Tác giả - tác phẩm được bình chọn, NXB hội nhà văn Hà Nội, 2003)

**Chú thích:**

- (1) Bài thơ “À ơi tay mẹ” được nhận giải A cuộc thi thơ lục bát do báo Văn nghệ tổ chức năm 2003.
- (2) Tác giả Bình Nguyên sinh năm 1959, quê ở Ninh Bình
- (3) Mưa sa: mưa rơi
- (4) Cái khuyết: cái không đầy đủ, nghĩa trong bài chỉ đứa con còn nhỏ, chưa phát triển đầy đủ
- (5) Dải dầu: chịu đựng lâu ngày của nắng mưa, sương gió và những nỗi gian khổ, vất vả
- (6) Nín: ngừng lại, nén lại (nín lặng)

**Thực hiện các yêu cầu:**

**Câu 1 (1,0 điểm).** Bài thơ được viết theo thể thơ nào? Chỉ ra cách gieo vần có trong khổ thơ in đậm của bài thơ?

**Câu 2 (1,0 điểm).** Trong lời ru của mẹ, em nhỏ được gọi bằng những từ ngữ nào?

**Câu 3 (1.5 điểm).** Chỉ ra và nêu tác dụng của một biện pháp tu từ được sử dụng trong hai câu thơ sau:

*Bàn tay mẹ chặn mưa sa,  
Bàn tay mẹ chặn bão qua mùa màng.*

**Câu 4 (1,0 điểm).** Em hiểu gì về ý nghĩa của câu thơ:

*Mai sau bể cạn non mòn,  
À ơi tay mẹ vẫn còn hát ru.*

**Câu 5 (1.5 điểm).**

- a. Nêu một bài học sâu sắc nhất mà em rút ra được từ văn bản?
- b. Chia sẻ những việc em cần làm để thực hiện bài học sâu sắc đó (trình bày bằng đoạn văn khoảng 5- 7 câu)

## **II. PHẦN VIẾT (4,0 điểm)**

Viết một đoạn văn (khoảng 200 chữ) thể hiện cảm xúc của em về bài thơ “*À ơi tay mẹ*” của tác giả Bình Nguyên.

----- Hết! -----

## HƯỚNG DẪN CHẤM ĐỀ KIỂM TRA CUỐI HỌC KÌ I

**MÔN:** *Ngữ văn* – **LỚP:** 6

| Câu                         | Nội dung                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Điểm                                                                                                                                                                      |
|-----------------------------|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>I.</b>                   | <b>PHẦN ĐỌC HIỂU</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | <b>4,0</b>                                                                                                                                                                |
| <b>I.1</b><br><b>(1.0đ)</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Thể thơ: lục bát</li> <li>- Cách gieo vần trong khổ thơ in đậm: <i>HS chỉ ra 2/3 đáp án, chỉ cần chỉ ra các từ gieo vần với nhau, GV cho điểm tối đa.</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>+ dâng (dòng lục) – vàng (dòng bát) (<i>vần lưng</i>)</li> <li>+ ngon (dòng bát) – tròn (dòng lục) (<i>vần chân</i>)</li> <li>+ tròn (dòng lục) – còn (dòng bát) (<i>vần lưng</i>)</li> </ul> </li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                                                           | <div style="text-align: right;">0,5</div> <div style="text-align: right;">0,5</div>                                                                                       |
| <b>I.2</b><br><b>(1.0đ)</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Em bé được gọi bằng các từ ngữ: <ul style="list-style-type: none"> <li>+ cái trắng vàng</li> <li>+ cái trắng tròn</li> <li>+ cái trắng (còn nằm nôi)</li> <li>+ cái Mặt trời (bé con)</li> <li>+ cái khuyết (tròn đầy)</li> </ul> </li> </ul> <p><i>(HS chỉ ra được ít nhất 4 từ ngữ, mỗi ý được 0,25đ. Nếu HS ghi cả câu thơ, GV cho ½ tổng số điểm của câu)</i></p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                | 1,0                                                                                                                                                                       |
| <b>I.3</b><br><b>(1.5đ)</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- Biện pháp tu từ: <ul style="list-style-type: none"> <li>+ Ẩn dụ: mưa sa, bão (qua mùa màng)</li> <li>+ Hoặc điệp ngữ: bàn tay mẹ</li> </ul> </li> <li>- Tác dụng: <ul style="list-style-type: none"> <li>+ Tăng tính gợi hình gợi cảm cho câu thơ, (hoặc tạo nhịp điệu, tạo ấn tượng, tạo sự hấp dẫn...)</li> <li>+ Gợi hình ảnh (hoặc nhấn mạnh làm nổi bật) bàn tay mẹ kiên cường bảo vệ con trước những khó khăn, sóng gió của cuộc đời (<i>mưa sa, bão</i>)</li> </ul> </li> </ul> <p>-&gt; Khẳng định tình yêu thương, công lao to lớn của mẹ dành cho con.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>+ Thể hiện sự biết ơn, trân trọng... của người con đối với mẹ</li> </ul> | <div style="text-align: right;">0,5</div> <div style="text-align: right;">0,25</div> <div style="text-align: right;">0,5</div> <div style="text-align: right;">0,25</div> |
| <b>I.3</b><br><b>(1.0đ)</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- HS nêu được các nghĩa: <ul style="list-style-type: none"> <li>+ Dù thời gian trôi qua, thiên nhiên có thể thay đổi: biển có thể cạn, núi có thể mòn nhưng lời ru của mẹ thì vẫn còn mãi.</li> <li>+ Dù mọi thứ trên thế gian có thể thay đổi theo thời gian nhưng tình yêu thương mẹ dành cho con là bất diệt, không bao giờ thay đổi.</li> </ul> </li> </ul> <p><i>(HS có thể trả lời theo cách khác có ý đúng, GV linh hoạt cho điểm)</i></p>                                                                                                                                                                                                                                      | <div style="text-align: right;">0,5</div> <div style="text-align: right;">0,5</div>                                                                                       |
| <b>I.5</b><br><b>(1.5đ)</b> | <ul style="list-style-type: none"> <li>- HS nêu được một bài học sâu sắc nhất rút ra từ bài thơ. Có thể là: <ul style="list-style-type: none"> <li>+ Trân trọng, biết ơn công lao sinh thành, dưỡng dục của của mẹ.</li> <li>+ Cần yêu thương mẹ nhiều hơn</li> <li>+ Chăm ngoan, học tốt để mẹ vui lòng.</li> </ul> </li> </ul> <p style="text-align: center;"><i>(HS chỉ ra nhiều bài học GV cho 0.25)</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Viết đoạn văn:</li> </ul>                                                                                                                                                                                                                                           | 0,5                                                                                                                                                                       |

|              |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |                                                          |
|--------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----------------------------------------------------------|
|              | <p>* Đảm bảo hình thức đoạn văn (bố cục, số câu, diễn đạt)</p> <p>* Nội dung: Nêu và lý giải được những việc làm cụ thể để thực hiện bài học đó</p> <p>(HS trình bày được những việc làm và có những lý giải hợp lý, GV linh hoạt cho điểm).</p>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <p>0,25</p> <p>0,75</p>                                  |
| <b>II.</b>   | <b>PHẦN VIẾT</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | <b>4,0</b>                                               |
| <b>(4.0)</b> | <p><b>a. Bố cục:</b> Đảm bảo cấu trúc đoạn văn, có đủ bố cục 3 phần đủ độ dài (khoảng 200 chữ)</p> <p><b>b. Kiểu bài:</b> Viết đoạn văn thể hiện cảm xúc về bài thơ lục bát.</p> <p><b>c. Nội dung:</b> cần đảm bảo các yêu cầu sau:</p> <p>* <b>Mở đoạn:</b> giới thiệu chung về tác phẩm, tác giả, cảm xúc chung về bài thơ.</p> <p>* <b>Thân đoạn:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- <b>Cảm xúc về nội dung bài thơ:</b> HS có thể lựa chọn để cảm nhận nội dung bài thơ qua những hình ảnh, chi tiết đặc sắc. <ul style="list-style-type: none"> <li>+ Bàn tay mẹ mạnh mẽ trước giông bão cuộc đời để bảo vệ con.</li> <li>+ Bàn tay mẹ yêu thương con, nâng niu con qua lời ru, con là báu vật ("Mặt Trời bé con", "trăng vàng")</li> <li>+ Mẹ hy sinh thầm lặng, dành cho con điều tốt đẹp nhất (Phép nhiệm màu" của mẹ được đổi bằng những "dãi dầu", vất vả nhưng "chẳng một câu ru mình").</li> <li>+ Tình cảm của người con đối với mẹ (trân trọng, biết ơn...)</li> </ul> </li> <li>- <b>Cảm xúc về nghệ thuật:</b> Thể thơ lục bát, gieo vần, ngắt nhịp tạo giọng điệu thiết tha; lời thơ giản dị, mộc mạc; biện pháp tu từ ẩn dụ, điệp ngữ...</li> <li>- <b>Cảm xúc về tâm hồn, con người tác giả:</b> là người có tài năng, yêu mẹ, trân trọng gia đình...</li> </ul> <p>* <b>Kết đoạn:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Khẳng định lại ấn tượng và giá trị của bài thơ,</li> <li>- Tác động của bài thơ tới người viết.</li> </ul> <p><b>c. Chính tả:</b> Đảm bảo chuẩn chính tả, ngữ pháp Tiếng Việt.</p> <p><b>d. Sáng tạo:</b> vận dụng các từ ngữ bộc lộ cảm xúc, từ ngữ gợi hình gợi cảm, biện pháp tu từ,... lời văn sinh động, giàu cảm xúc, lôi cuốn, hấp dẫn.</p> | <p>0,25</p> <p>0,25</p> <p>2,5</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p> |

